

Υπόθεση C-241/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, [του Κανονισμού Διαδικασίας] του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ημερομηνία καταθέσεως:

14 Απριλίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Riigikohus (Εσθονία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Μαρτίου 2021

Αναιρεσείων:

I.L.

Αναιρεσίβλητη:

Politsei- ja Piirivalveamet

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αναίρεση ασκηθείσα από τον I.L. με αίτημα να αναιρεθεί η διάταξη του Tallinna Ringkonnakohtus (εφετείου του Τάλιν, Εσθονία) της 2ας Δεκεμβρίου 2020 και να εκδοθεί νέα διάταξη με την οποία να διαπιστώνεται το μη σύννομο του αιτήματος της Politsei- ja Piirivalveamet (αστυνομικής και συνοριακής αρχής, στο εξής: PPA) να τον θέσει υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης και της κράτησής του σε αυτό.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών(ΕΕ 2008, L 348, σ. 98).

Προδικαστικό ερώτημα

Έχει το άρθρο 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, την έννοια ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας όταν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος, ενόσω βρίσκεται ελεύθερος, να διαπράξει, πριν από την απομάκρυνσή του, αδίκημα του οποίου η διερεύνηση και δίωξη ενδέχεται να δυσχεράνει σημαντικά την εκτέλεση της αποφάσεως περί απομάκρυνσης;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, αιτιολογικές σκέψεις 2 και 16, άρθρο 3, σημείο 7, και άρθρο 15

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus (νόμος σχετικά με την υποχρέωση αναχωρήσεως από την εθνική επικράτεια και την απαγόρευση εισόδου, στο εξής: VSS), άρθρα 6⁸ και 15

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο I.L., υπήκοος της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ο οποίος διέμενε στη Δημοκρατία της Εσθονίας δυνάμει απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, συνελήφθη στις 12 Οκτωβρίου 2020 ως ύποπτος για πρόκληση πόνου και σωματικής βλάβης στη σύντροφό του και σε έναν ακόμη παθόντα. Με απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2020, το Harju Maakohtus (πρωτοδικείο Harjumaa, Εσθονία) καταδίκασε τον I.L., στο πλαίσιο απλουστευμένης επείγουσας διαδικασίας, για σωματική κακοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 121, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του Karistusseadustik (ποινικού κώδικα, στο εξής: KarS). Σύμφωνα με το κατηγορητήριο που περιλαμβάνεται στην απόφαση, η εισαγγελική αρχή κατηγόρησε επίσης τον ενδιαφερόμενο ότι είχε απειλήσει το θύμα ότι, αν διατασσόταν η απομάκρυνση του ιδίου από την Εσθονία, αυτός θα επέστρεφε στη χώρα αυτή και θα σκότωνε το θύμα. Ωστόσο, ο I.L. απαλλάχθηκε από την κατηγορία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 120, παράγραφος 1, του KarS (απειλή). Με την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επιβλήθηκε οριστικώς ποινή φυλάκισης ενός έτους, ενός μήνα και 28 ημερών με διετή αναστολή και κατά συνέπεια, το δικαστήριο ήρε την κράτηση του ενδιαφερομένου στο δικαστικό μέγαρο.

- 2 Με έγγραφο της 13ης Οκτωβρίου 2020, η PPA, σύμφωνα με τον Välismaalaste seadus (νόμο περί αλλοδαπών, στο εξής: VMS), αποφάσισε την πρόωρη λήξη της απαλλασσόμενης από την υποχρέωση θεώρησης διαμονής του ενδιαφερομένου. Στο έγγραφο αναφερόταν ότι η τελευταία ημέρα της επιτρεπόμενης διαμονής του ήταν η 13η Οκτωβρίου 2020 και ότι, σε περίπτωση πρόωρης λήξης της δυνατότητας διαμονής, ο αλλοδαπός είχε την υποχρέωση να εγκαταλείψει χωρίς καθυστέρηση το έδαφος των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν. Η υποχρέωση αναχώρησης από τη χώρα μπορούσε να εκτελεστεί αμέσως σύμφωνα με τις διατάξεις του VSS. Την ίδια ημέρα, η PPA συνέλαβε εκ νέου τον ενδιαφερόμενο στο κτίριο του πρωτοδικείου της Harjumaa σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, σημείο 1, του VSS. Στην έκθεση σύλληψης αναφερόταν ότι, για τη σύλληψη, ελήφθησαν υπόψη η στάση του ενδιαφερομένου σε σχέση με το διαπραχθέν αδίκημα και η συμπεριφορά του μετά την καταδίκη. Οι ενδείξεις αυτές έδιναν λαβή για να υποτεθεί ότι ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να αποφύγει την αναχώρησή του παρά το ότι ανέλαβε την υποχρέωση να εγκαταλείψει οικειοθελώς τη χώρα και παρά το αίτημα να διαταχθεί η οικειοθελής αναχώρησή του. Ειδικότερα, την ίδια ημέρα, δυνάμει του VSS, η PPA εξέδωσε διαταγή σε βάρος του ενδιαφερομένου να εγκαταλείψει την Εσθονία διότι διέμενε στη χώρα αυτή χωρίς να υφίσταται νόμιμος λόγος. Σύμφωνα με τη διαταγή, ο I.L. έπρεπε να εγκαταλείψει αμέσως τη χώρα, το αργότερο δε στις 13 Οκτωβρίου 2020. Η διαταγή ήταν εκτελεστή από την ίδια ημέρα και, μετά την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας, ο αλλοδαπός, εφόσον δεν είχε συμμορφωθεί προς την υποχρέωσή του να αναχωρήσει από τη χώρα, έπρεπε να απομακρυνθεί από τη Δημοκρατία της Εσθονίας στη Μολδαβία σύμφωνα με τον VSS. Παράλληλα, η PPA επέβαλε στον ενδιαφερόμενο απαγόρευση εισόδου για τρία έτη από την ημερομηνία εκπλήρωσης της υποχρέωσής του να αναχωρήσει από τη χώρα.
- 3 Στις 14 Οκτωβρίου 2020, η PPA ζήτησε από το Tallinna Halduskohus (διοικητικό πρωτοδικείο του Τάλιν, Εσθονία) να της δοθεί η άδεια να συλλάβει τον ενδιαφερόμενο σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, σημεία 1 έως 3, του VSS και να τον θέσει υπό κράτηση για δύο μήνες σε κέντρο κράτησης. Προς στήριξη του αιτήματός της, προέβαλε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα. Υπήρχε ενδεχόμενο ο ενδιαφερόμενος να επιχειρήσει να αποφύγει την απομάκρυνσή του. Άσκησε βία στο πλαίσιο στενής προσωπικής σχέσης και υπάρχει έντονο δημόσιο συμφέρον για την πρόληψη τέτοιων αδικημάτων. Κύριος σκοπός της προς εκτέλεση διαταγής για αναχώρηση από τη χώρα είναι να αποτραπεί η διάπραξη αδικημάτων στο μέλλον. Μολονότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ότι σκόπευε να επιλύσει τα προβλήματα με τη σύντροφό του προτού αναχωρήσει από τη χώρα, εντούτοις η PPA δεν πείστηκε ότι η βίαιη συμπεριφορά του δεν θα επαναληφθεί σε καταστάσεις που προκαλούν ένταση. Η PPA έλαβε υπόψη το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος απείλησε να βιαιοπραγήσει κατά της συντρόφου του σε περίπτωση απομάκρυνσής του. Το προηγούμενο αδίκημά του καταδεικνύει τον κίνδυνο που αποτελεί ο ενδιαφερόμενος, λόγος για τον οποίο έπρεπε να τεθεί υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης μέχρι να απομακρυνθεί. Δεδομένου ότι η προηγούμενη συμπεριφορά του δεν δημιούργησε κλίμα εμπιστοσύνης, δεν ήταν δυνατή η λήψη λιγότερο περιοριστικών μέτρων επιτήρησης.

- 4 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου του Τάλιν, η ΡΡΑ διευκρίνισε ότι ο I.L. είχε συμμορφωθεί προς την υποχρέωση συνεργασίας και είχε στην κατοχή του τα αναγκαία έγγραφα για την επιστροφή του στη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Ως εκ τούτου, η ΡΡΑ ζήτησε να τεθεί υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης αποκλειστικά βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 2, σημείο 1, του VSS. Με διάταξη της 15ης Οκτωβρίου 2020, το διοικητικό πρωτοδικείο χορήγησε την άδεια να τεθεί ο I.L. υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης μέχρι την απομάκρυνσή του, αλλά όχι πέραν της 15ης Δεκεμβρίου 2020.
- 5 Το διοικητικό πρωτοδικείο του Τάλιν συντάχθηκε με την άποψη ότι υπήρχε κίνδυνος ο ενδιαφερόμενος να αποφύγει τη διαδικασία απομάκρυνσης και να μην εγκαταλείψει οικειοθελώς την Εσθονία (άρθρο 6⁸, σημεία 1 και 4, του VSS). Μολονότι ο ενδιαφερόμενος, κατά τη συνεδρίαση του δικαστηρίου, είχε δηλώσει ότι, μετά την απόλυσή του, θα μετέβαινε μόνο στην κατοικία του προκειμένου να παραλάβει τα πράγματά του, θα απέφευγε να συναντήσει την πρώτη σύντροφό του και, στη συνέχεια, θα εγκατέλειπε οικειοθελώς την Εσθονία, εντούτοις το διοικητικό δικαστήριο έκρινε ότι, λαμβανομένης υπόψη της προγενέστερης συμπεριφοράς του, υπήρχαν υπόνοιες ότι η αναχώρησή του από την Εσθονία δεν θα εξελισσόταν κατά πάσα πιθανότητα με τον περιγραφόμενο τρόπο. Δεν θα μπορούσε να διασφαλισθεί ότι δεν θα συναντούσε την πρώτη σύντροφό του κατά την παραλαβή των πραγμάτων του. Εάν συναντούσε την πρώτη σύντροφό του, υπήρχε μεγάλη πιθανότητα η κατάσταση να κλιμακωθεί και ο ίδιος να διαπράξει νέο αδίκημα. Σε περίπτωση διάπραξης νέου αδικήματος, είναι προφανές ότι θα αποκλειόταν η οικειοθελής εκπλήρωση της υποχρέωσης αναχώρησης από τη χώρα. Και τούτο διότι, εάν είχε κινηθεί ποινική διαδικασία, ο ενδιαφερόμενος θα είχε το δικαίωμα να παρίσταται στη δίκη που τον αφορούσε, στο πλαίσιο δε της διαδικασίας αυτής θα μπορούσε επίσης να διαταχθεί η προφυλάκισή του. Επομένως, υπήρχε λόγος να αμφισβητείται η αξιοπιστία του σχεδίου που περιέγραψε ο ίδιος κατά τη συνεδρίαση του δικαστηρίου. Η πολιτεία θα ήθελε να αποτρέψει τη διάπραξη ενδεχόμενων νέων αδικημάτων. Στην περίπτωση του ενδιαφερομένου, ο κίνδυνος υποτροπής ήταν επί του παρόντος υψηλός.
- 6 Επιπλέον, το διοικητικό πρωτοδικείο του Τάλιν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος έπρεπε να υποβληθεί σε έλεγχο για COVID-19 προκειμένου να επιστρέψει στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, γεγονός που θα επέφερε πρόσθετη χρονική καθυστέρηση, και ως εκ τούτου δεν θα ήταν δυνατή η εκτέλεση της διαδικασίας απομάκρυνσης εντός των 48 ωρών που προβλέπεται στον VSS. Κατά το δικαστήριο αυτό, τα λιγότερο περιοριστικά μέτρα επιτήρησης δεν θα διασφάλιζαν τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, ενώ εξέλιπε και η εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του ενδιαφερομένου που απαιτείται για την εφαρμογή άλλων μέτρων επιτήρησης. Τέλος, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι δεν υπήρχαν λόγοι ασφάλειας και υγείας που να εμποδίζουν την παραμονή σε κέντρο κράτησης, η δε κράτηση ήταν σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.
- 7 Ο I.L. άσκησε έφεση κατά της διάταξης του διοικητικού πρωτοδικείου του Τάλιν ενώπιον του εφετείου του Τάλιν, ζητώντας να εξαφανισθεί η διάταξη του διοικητικού πρωτοδικείου και να διαταχθεί η απόλυσή του. Το εφετείο του Τάλιν,

με διάταξη της 2ας Δεκεμβρίου 2020, απέρριψε την έφεση αυτή και επικύρωσε τη διάταξη του διοικητικού πρωτοδικείου. Στο σκεπτικό του επισήμανε ότι ο ενδιαφερόμενος ήταν ύποπτος φυγής κατά την έννοια του άρθρου 6⁸, σημείο 1, του VSS, δηλαδή ότι ο αλλοδαπός αυτός δεν θα εγκατέλειπε την Εσθονία μετά την εκπνοή της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης που είχε χορηγηθεί με την απόφαση επιστροφής. Δεδομένου ότι ο ενδιαφερόμενος είχε εξαρτήσει την αναχώρησή του από προϋποθέσεις, είναι πιθανόν ότι δεν θα εγκατέλειπε τη χώρα εάν δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις αυτές. Θα μπορούσε να αναζητήσει νέους τρόπους για να παραμείνει στη χώρα και να αρνηθεί να την εγκαταλείψει. Όσο συντομότερη ήταν η προθεσμία προς αναχώρηση από τη χώρα, τόσο μεγαλύτερη ήταν η πιθανότητα να συμβεί αυτό. Επίσης, λαμβανομένης υπόψη της φύσης και της σοβαρότητας του αδικήματος που είχε διαπράξει ο ενδιαφερόμενος, δεν μπορούσε να θεωρηθεί πιθανό ότι θα κατάφερνε να ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις που έθεσε και, στη συνέχεια, να εγκαταλείψει οικειοθελώς την Εσθονία εντός της προθεσμίας που του είχε χορηγηθεί. Το εφετείο του Τάλιν επισήμανε επίσης ότι, σύμφωνα με τους λόγους κράτησης που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, σημεία 1 έως 3, του VSS, δεν επιτρέπεται η κράτηση προσώπου προκειμένου να αποτραπεί η διάπραξη ενδεχόμενου νέου αδικήματος. Σύμφωνα με τις διατάξεις του VSS, σκοπός της κράτησης ενός προσώπου είναι να διασφαλιστεί ότι το πρόσωπο αυτό θα εγκαταλείψει την Εσθονία. Το εφετείο επισήμανε επίσης ότι το άρθρο 6⁸, σημείο 4, του VSS έχει εφαρμογή μόνον εφόσον η καταδικαστική απόφαση έχει τελεσιδικήσει. Ωστόσο, την ημερομηνία κατά την οποία το διοικητικό πρωτοδικείο του Τάλιν επέτρεψε να τεθεί ο I.L. υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης, η εν λόγω απόφαση του δικαστηρίου δεν είχε τελεσιδικήσει. Συγκεκριμένα, η απόφαση αυτή τελεσιδίκησε λίγο αργότερα, στις 21 Οκτωβρίου 2020. Τέλος, το εφετείο του Τάλιν έκρινε ότι δεν θεωρούνταν δικαιολογημένη η λήψη λιγότερο περιοριστικών μέτρων επιτήρησης.

- 8 Στις 23 Νοεμβρίου 2020 ο I.L. απομακρύνθηκε από τη Δημοκρατία της Εσθονίας στη Μολδαβία.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 9 Ο I.L. είχε ήδη ασκήσει αναίρεση κατά της διάταξης του εφετείου του Τάλιν πριν από την απομάκρυνσή του, ζητώντας να αναιρεθεί η διάταξη του εφετείου και να εκδοθεί νέα διάταξη με την οποία να διαπιστώνεται το μη σύννομο του αιτήματος της PPA και της κράτησής του σε κέντρο κράτησης. Υποστηρίζει ότι έχει αντλήσει διδάγματα από την πράξη του και δεν θα διαπράξει άλλα αδικήματα στο μέλλον. Συνεργάστηκε πλήρως στη διαδικασία. Ως εκ τούτου, ο φόβος ότι θα διέπραττε νέο αδίκημα κατά την παραλαβή των πραγμάτων του δεν είναι βάσιμος. Η επιθυμία του να μαζέψει τα πράγματά του και να τα πάρει μαζί του πριν αναχωρήσει από τη χώρα είναι κατανοητή και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπίτρεπτη προϋπόθεση. Δεν υπήρχε κίνδυνος διαφυγής και θα έπρεπε να είχαν ληφθεί λιγότερο περιοριστικά μέτρα επιτήρησης. Δεδομένου ότι έχει πλέον απομακρυνθεί από την Εσθονία, ο I.L. θεωρεί ότι το ακυρωτικό αίτημα πρέπει να μετατραπεί σε αναγνωριστικό. Εφόσον διαπιστωθεί από το Riigikohus (Ανώτατο

Δικαστήριο, Εσθονία, στο εξής: αιτούν δικαστήριο) το μη σύννομο του αιτήματος της PPA και της κράτησής του σε κέντρο κράτησης, το γεγονός αυτό θα του παράσχει τη βάση προκειμένου να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά της PPA (δεν του επιτράπη να εργασθεί και δεν έλαβε μισθό, στερήθηκε παράνομα την ελευθερία του).

- 10 Η PPA ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναιρέσεως. Διευκρινίζει ότι, κατόπιν της συνεδρίασεως ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, κατά την οποία ο I.L. καταδικάστηκε, η PPA αποφάσισε την πρόωρη λήξη της απαλλασσόμενης από την υποχρέωση παραμονής του και ο I.L. συνελήφθη αμέσως μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Ενημερώθηκε για την υποχρέωσή του να εγκαταλείψει την Εσθονία και ερωτήθηκε εάν συμφωνούσε να το πράξει οικειοθελώς. Ο ενδιαφερόμενος συναίνεσε, θέτοντας, ωστόσο, προϋποθέσεις. Δεν θα εγκατέλειπε τη χώρα προτού επιλύσει τη διένεξη με το θύμα. Η PPA δεν μπορούσε να του επιτρέψει να ξανασυναντήσει το θύμα. Το θύμα φοβόταν για τη ζωή του εξαιτίας των απειλών του I.L. Κατά την έκδοση της αποφάσεως επιστροφής, η PPA εκτίμησε τα αποδεικτικά στοιχεία και στάθμισε τα πραγματικά περιστατικά, ενώ έλαβε επίσης υπόψη τις αντιρρήσεις του ενδιαφερομένου, τη στάση του σε σχέση με το διαπραχθέν αδίκημα και τη συμπεριφορά του μετά την καταδίκη. Υπήρχε ενδεχόμενο ο ενδιαφερόμενος να αποφύγει την απομάκρυνση και αποτελούσε απειλή για τη δημόσια τάξη. Άσκησε βία στο πλαίσιο στενής προσωπικής σχέσης. Μία από τις προτεραιότητες της Δημοκρατίας της Εσθονίας είναι η πρόληψη της βίας μεταξύ των συντρόφων, το δε δημόσιο συμφέρον όσον αφορά τέτοιες περιστάσεις είναι πολύ έντονο. Η τιμωρία στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας αποτελεί αντίδραση σε πράξη που έχει ήδη τελεστεί, αλλά εξυπηρετεί επίσης τον σκοπό της απαλλαγής της νομοταγούς κοινωνίας από ένα δυνητικά επικίνδυνο άτομο, οπότε πρωταρχικός σκοπός της προς εκτέλεση αποφάσεως περί επιστροφής ήταν η βούληση του κράτους να αποτρέψει τη διάπραξη ενδεχόμενων νέων αδικημάτων. Κατά την αξιολόγηση του κινδύνου διαφυγής όσον αφορά τον ενδιαφερόμενο, η PPA δεν επικαλέστηκε τον λόγο που αναφέρεται στο άρθρο 6⁸, παράγραφος 1, του VSS. Κατά του ενδιαφερομένου έχει εκδοθεί εκτελεστή απόφαση επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 7², παράγραφος 2, σημεία 1 και 4, του VSS. Η PPA έκρινε απαραίτητο να τον θέσει υπό κράτηση σε κέντρο κράτησης προκειμένου να προβεί στην εκτέλεση της αποφάσεως περί απομάκρυνσης. Δεν ήταν δυνατό να του επιβληθούν άλλα μέτρα επιτήρησης, καθόσον δεν θεωρείται αρκούντως πιθανό ότι τα μέτρα αυτά θα κατέληγαν στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο ενδιαφερόμενος δεν διέθετε κανένα νόμιμο λόγο προκειμένου να διαμείνει και να εργαστεί στη Δημοκρατία της Εσθονίας και, επιπλέον, οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι δεν επαρκούσαν για την κάλυψη των εξόδων στέγασης. Υπήρχε το ενδεχόμενο να επιχειρήσει να αποφύγει τη διαδικασία απομάκρυνσης και αυτό θα καθιστούσε την απομάκρυνσή του από την Εσθονία εξαιρετικά δυσχερή. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις του αδικήματος που διέπραξε ο I.L. και τη συναισθηματική του κατάσταση, η PPA έκρινε ότι ο I.L. δεν θα εγκατέλειπε οικειοθελώς την Εσθονία και ότι σκόπευε να επιλύσει τη διένεξη που είχε προκύψει στο πλαίσιο στενής προσωπικής σχέσης. Η παθούσα είχε ενημερώσει τις διωκτικές αρχές ότι ο I.L. της τηλεφώνουσε και της

έγραφε, απειλώντας ότι θα έβρισκε τρόπο να έρθει στην Εσθονία για να την εκδικηθεί.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 11 Εν προκειμένω, η διαφορά αφορά αποκλειστικά το εάν επιτρεπόταν η κράτηση του ενδιαφερομένου σε κέντρο κράτησης. Τα ζητήματα νομιμότητας του πρόωρου τερματισμού της παραμονής του, της αποφάσεως περί επιστροφής που εκδόθηκε εις βάρος του και της απαγόρευσης εισόδου δεν αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση υπόθεσης.
- 12 Με διάταξη της 15ης Οκτωβρίου 2020, το διοικητικό πρωτοδικείο του Τάλιν χορήγησε την άδεια για την κράτηση του ενδιαφερομένου σε κέντρο κράτησης. Ο τελευταίος είναι τώρα πλέον ελεύθερος και έχει απομακρυνθεί από την Εσθονία. Ως εκ τούτου, ο ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι το ακυρωτικό αίτημα πρέπει να μετατραπεί σε αναγνωριστικό. Σχετική άδεια χορηγείται με απόφαση που δύναται να προσβληθεί με ένδικα μέσα (Halduskohtumenetluse seadustik [κώδικας διοικητικής δικονομίας], στο εξής: ΗΚΜΣ, άρθρο 265, παράγραφος 5). Η μεταβολή των περιστάσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας άσκησης ενδίκου μέσου (για παράδειγμα, το ότι ο ενδιαφερόμενος έχει απομακρυνθεί από την Εσθονία) δεν εμποδίζει τον δικαστή της ανώτερης βαθμίδας να εξετάσει τη νομιμότητα της αποφάσεως με την οποία χορηγήθηκε η άδεια και, ενδεχομένως, να την ακυρώσει, ήτοι να κηρύξει αναδρομικά άκυρη τη διάταξη για τη χορήγηση της άδειας. Επομένως, παύει να υφίσταται συγχρόνως η προϋπόθεση του σύννομου χαρακτήρα του περιορισμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου. Επίσης, η δυνατότητα ακύρωσης της διάταξης δυνάμει της οποίας χορηγήθηκε η άδεια δεν αποκλείεται, εν προκειμένω, από το άρθρο 158, παράγραφος 2, του ΗΚΜΣ.
- 13 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1¹, του VSS, το διοικητικό δικαστήριο χορηγεί άδεια για τη σύλληψη προσώπου που τελεί υπό απομάκρυνση και την κράτησή του σε κέντρο κράτησης για διάστημα έως δύο μηνών, εφόσον συντρέχει λόγος που προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του VSS και τηρούνται οι αρχές που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού. Το άρθρο 15, παράγραφος 2, του VSS ορίζει ότι ο αλλοδαπός δύναται να τεθεί υπό κράτηση όταν η εφαρμογή των μέτρων επιτήρησης που προβλέπονται στον VSS δεν διασφαλίζει την αποτελεσματική τήρηση της υποχρέωσης να αναχωρήσει από τη χώρα, ιδίως όταν 1) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, 2) ο αλλοδαπός δεν συμμορφώνεται προς την υποχρέωση συνεργασίας ή 3) ο αλλοδαπός δεν έχει στην κατοχή του τα έγγραφα που απαιτούνται για την επιστροφή ή καθυστερεί η παραλαβή τους από το κράτος υποδοχής ή διέλευσης. Το άρθρο 15 του VSS μεταφέρει στο εσθονικό δίκαιο το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ.
- 14 Το διοικητικό πρωτοδικείο χορήγησε την άδεια για την κράτηση του ενδιαφερομένου σε κέντρο κράτησης δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, σημείο 1, του VSS, ήτοι λόγω κινδύνου διαφυγής. Σύμφωνα με το άρθρο 3,

σημείο 7, της οδηγίας, η έννοια του «κινδύνου διαφυγής» πρέπει να νοείται ως στηριζόμενη σε αντικειμενικά κριτήρια οριζόμενα από το δίκαιο (βλ., επίσης, απόφαση της 15ης Μαρτίου 2017, Al Chodor κ.λπ., C-528/15, EU:C:2017:213). Στο εσθονικό δίκαιο, τα κριτήρια αυτά ρυθμίζονται κατά τρόπο εξαντλητικό στο άρθρο 6⁸ του VSS. Οι προβλεπόμενες στη διάταξη αυτή περιστάσεις πρέπει οπωσδήποτε να συντρέχουν προκειμένου να στοιχειοθετηθεί ο κίνδυνος διαφυγής, ωστόσο, για την οριστική διαπίστωση του κινδύνου αυτού πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλες περιστάσεις συνδεόμενες με τον εμπλεκόμενο αλλοδαπό και με την οικεία υπόθεση.

- 15 Κατά το δικάζον τμήμα του αιτούντος δικαστηρίου, στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν συντρέχουν περιστάσεις που να δίνουν λαβή για την ύπαρξη κινδύνου διαφυγής του ενδιαφερομένου. Το διοικητικό πρωτοδικείο έκρινε ότι υπήρχε κίνδυνος διαφυγής για δύο λόγους: 1) ο αλλοδαπός δεν εγκατέλειψε την Εσθονία εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης που χορηγήθηκε με την απόφαση επιστροφής (άρθρο 6⁸, σημείο 1, του VSS) και 2) ο αλλοδαπός διέπραξε αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή (άρθρο 6⁸, σημείο 4, του VSS).
- 16 Το άρθρο 6⁸, σημείο 1, της VSS δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, δεδομένου ότι η εφαρμογή του προϋποθέτει ότι με έγγραφη απόφαση περί επιστροφής έχει ταχθεί στον ενδιαφερόμενο προθεσμία για να εγκαταλείψει οικειοθελώς τη χώρα. Ωστόσο, η PPA επιβεβαίωσε στο αιτούν δικαστήριο ότι, κατά την έκδοση της αποφάσεως περί επιστροφής, δεν χορηγήθηκε στον αναιρεσιόντα προθεσμία για να εγκαταλείψει οικειοθελώς τη χώρα και ότι εκδόθηκε εις βάρος του απόφαση επιστροφής άμεσα εκτελεστή, σύμφωνα με το άρθρο 7², παράγραφος 2, σημεία 1 και 4, του VSS. Τούτο επιβεβαιώνεται επίσης από τις ενέργειες στις οποίες προέβη η PPA στις 13 Οκτωβρίου 2020 –στην πραγματικότητα, ο ενδιαφερόμενος δεν είχε τη δυνατότητα να εγκαταλείψει οικειοθελώς τη χώρα. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν μπορεί επίσης να του προσαφθεί ότι δεν τήρησε την προθεσμία για να εγκαταλείψει οικειοθελώς τη χώρα ώστε να δύναται εντεύθεν να συναχθεί ότι υπάρχει κίνδυνος διαφυγής σύμφωνα με το άρθρο 6⁸, σημείο 1, του VSS.
- 17 Ούτε το άρθρο 6⁸, σημείο 4, του VSS έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Η διάταξη αυτή προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος καταδικάστηκε για τη διάπραξη αδικήματος σε ποινή στερητική της ελευθερίας με τελεσίδικη απόφαση (τεκμήριο αθωότητας σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 2, του Eesti Vabariigi põhiseadus [Θεμελιώδους Νόμου της Δημοκρατίας της Εσθονίας]). Η απόφαση δυνάμει της οποίας ο αναιρεσιών καταδικάστηκε τελεσίδικησε μετά τη χορήγηση της άδειας από το διοικητικό πρωτοδικείο.
- 18 Κατά το δικάζον τμήμα, δεν συντρέχουν επίσης άλλες περιστάσεις από τις οποίες να μπορεί να υποτεθεί ότι υπήρχε κίνδυνος διαφυγής του ενδιαφερομένου κατά την έννοια του άρθρου 6⁸ του VSS και ιδίως δεν τυγχάνει εφαρμογής, για παράδειγμα, το άρθρο 6⁸, σημείο 6, του VSS, κατά το οποίο «ο αλλοδαπός έχει γνωστοποιήσει στην αστυνομική και συνοριακή αρχή [...] ή η αρχή καταλήγει στο

συμπέρασμα, από τη στάση και τη συμπεριφορά του, ότι αυτός δεν προτίθεται να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση να αναχωρήσει από τη χώρα». Από τη δήλωση που καταγράφηκε στα πρακτικά της ακρόασης του ενδιαφερομένου στο πλαίσιο της διαδικασίας για την έκδοση της αποφάσεως περί επιστροφής ότι δεν θέλει να χωρίσει από τη σύντροφό του και ζητά την ευκαιρία για να επανορθώσει δεν δύναται να συναχθεί ότι σκοπεύει να αποφύγει την απομάκρυνση. Στο πλαίσιο διαδικασίας για την έκδοση διοικητικής πράξης, κάθε πρόσωπο πρέπει να έχει τη δυνατότητα, να διατυπώνει την άποψή του σχετικά με το περιεχόμενο της εξεταζόμενης δυσμενούς διοικητικής πράξης χωρίς αυτό να έχει επιζήμιες συνέπειες. Από τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά την ακροαματική διαδικασία δεν μπορεί να συναχθεί αυτομάτως το συμπέρασμα ότι ο ενδιαφερόμενος προτίθεται να μη συμμορφωθεί προς τη διοικητική πράξη ελλείψει άλλων περιστάσεων που να υποδηλώνουν ότι υπάρχει κίνδυνος να αποφύγει την απομάκρυνση. Κίνδυνος διαφυγής δεν προκύπτει ούτε από την επιθυμία που εξέφρασε κατά τη συνεδρίαση ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου να ανακτήσει τα πράγματά του που παρέμειναν στη σύντροφό του και να εισπράξει τον μισθό που του οφείλει ο εργοδότης του. Η επιθυμία ενός προσώπου να ανακτήσει περιουσιακά στοιχεία που του ανήκουν πριν αναχωρήσει από τη χώρα, επειδή είναι δύσκολο, εάν όχι αδύνατο, να τα λάβει αφού την εγκαταλείψει, είναι κατ' αρχήν θεμιτή. Η PPA δεν απέδειξε την ύπαρξη περιστάσεων οι οποίες, σε συνδυασμό με τις δηλώσεις του ενδιαφερομένου, θα οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι υπήρχε κίνδυνος ο ίδιος να εξαφανισθεί ή να αποφύγει την απομάκρυνση και ότι συνεπώς υπήρχε κίνδυνος διαφυγής κατά την έννοια του άρθρου 6⁸ του VSS.

- 19 Κατά το δικάζον τμήμα, δεν συντρέχουν επίσης, εν προκειμένω, περιστάσεις από τις οποίες να προκύπτει η ύπαρξη των λόγων κράτησης που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του VSS.
- 20 Επομένως, η νομιμότητα της κράτησης του ενδιαφερομένου εξαρτάται από το ζήτημα της ερμηνείας του άρθρου 15, παράγραφος 2, του VSS, ήτοι εάν η απαρίθμηση των λόγων που προβλέπονται στα σημεία 1 έως 3 είναι εξαντλητική και πρέπει να συντρέχει τουλάχιστον ένας από τους λόγους αυτούς ή εάν πρόκειται για μη εξαντλητική, ήτοι ενδεικτική, απαρίθμηση και μπορεί ένα πρόσωπο επίσης να τεθεί υπό κράτηση δυνάμει γενικής ρήτρας. Ως γενική ρήτρα, το δικάζον τμήμα εξετάζει τον κίνδυνο να μην καταστεί δυνατή η αποτελεσματική απομάκρυνση που μνημονεύεται στην εισαγωγική φράση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του VSS. Η τελευταία ερμηνευτική εκδοχή επιρρωννύεται από το γράμμα της διάταξης, ήτοι από τις λέξεις «ιδίως όταν» που προηγούνται των σημείων 1 έως 3. Πράγματι, η οριστική εκτίμηση ως προς τη νομιμότητα της κράτησης προϋποθέτει επίσης, εν πάση περιπτώσει, ότι τηρούνται οι αρχές που ορίζονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του VSS (κράτηση ως μέτρο έσχατης ανάγκης, τήρηση της αρχής της αναλογικότητας).
- 21 Σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, οι περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης επιβεβαιώνουν ότι πληρούται η προϋπόθεση της γενικής ρήτρας για την κράτηση, η δε κράτηση του ενδιαφερομένου βάσει της γενικής ρήτρας του άρθρου 15, παράγραφος 2, του VSS πιθανότατα επιτρέπεται, σε

συνδυασμό με τις αρχές του άρθρου 15, παράγραφος 1, του VSS. Λαμβανομένης υπόψη της χρονικής εγγύτητας των πραγματικών περιστατικών και της φύσης του αδικήματος που διέπραξε ο ενδιαφερόμενος, υπήρχαν επαρκείς λόγοι να τεκμαίρεται ότι ο ενδιαφερόμενος θα επιχειρούσε εκ νέου να διευθετήσει τη διένεξη που είχε προκύψει με τη σύντροφό του διαπράττοντας νέο αδίκημα. Υπήρχε επομένως πραγματικός κίνδυνος, ενόσω ο ενδιαφερόμενος κυκλοφορούσε ελεύθερος, να διαπράξει, πριν από την απομάκρυνση, νέο αδίκημα, η διερεύνηση και δίωξη του οποίου (έκδοση αποφάσεως και ενδεχόμενη επακόλουθη εκτέλεση ποινής) θα παρεμπόδιζε την απομάκρυνσή του, ή ακριβέστερα θα την ανέβαλε επ' αόριστον, δυσχεραίνοντας, έτσι, σημαντικά την εκτέλεση της αποφάσεως περί απομάκρυνσης. Ως εκ τούτου, απειλούνταν η αποτελεσματική απομάκρυνσή του. Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν το πρόσωπο (ηλικία, κατάσταση υγείας), τη συμπεριφορά και τις συνθήκες (σχέση με την Εσθονία, απουσία σταθερής διεύθυνσης κατοικίας) του αναιρεσείοντος, δεν ήταν δυνατό να διασφαλιστεί εξίσου αποτελεσματικά η επιτυχής εκτέλεση της απομάκρυνσης με άλλα μέτρα επιτήρησης (άρθρο 10, παράγραφος 2, του VSS). Η κράτηση είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας λαμβανομένης, ιδίως, υπόψη της πιθανής διάρκειάς της.

- 22 Το άρθρο 15 του VSS μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη τις διατάξεις του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ. Το άρθρο 15, παράγραφος 1, αυτής προβλέπει ότι, εκτός εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή αλλά λιγότερο αναγκαστικά μέτρα, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν απλώς υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας υποκείμενο σε διαδικασίες επιστροφής, για την προετοιμασία της επιστροφής και/ή τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, ιδίως όταν: α) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, ή β) ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οιαδήποτε κράτηση έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και διατηρείται μόνο καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.
- 23 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ (σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 16) δεν δίνει σαφή απάντηση στο ζήτημα εάν η κράτηση επιτρέπεται αποκλειστικά βάσει της γενικής ρήτηρας, ήτοι σε περίπτωση που απειλείται η αποτελεσματική απομάκρυνση, ή εάν σε κάθε περίπτωση πρέπει να συντρέχει ένας από τους λόγους που απαριθμούνται στη διάταξη αυτή (στοιχεία α' ή β'). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θεώρησε ότι η απαρίθμηση είναι εξαντλητική (πρβλ. σύσταση [ΕΕ] 2017/2338 της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2017, για την καθιέρωση κοινού «εγχειριδίου περί επιστροφής» προς χρήση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κατά την εκτέλεση σχετικών με την επιστροφή καθηκόντων [ΕΕ 2017, L 339, σ. 83, σημείο 14.1]). Εξ όσων γνωρίζει το δικάζον τμήμα, το ζήτημα αυτό δεν έχει ακόμη απαντηθεί με σαφήνεια από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 6ης Δεκεμβρίου 2011, Achughabian, C-329/11, EU:C:2011:807, σκέψη 36· της 5ης Ιουνίου [2014], Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψεις 61 και 74· της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi

Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψεις 269 έως 272).

- 24 Το άρθρο 15 είναι απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβές και έχει, επομένως, άμεσο έννομο αποτέλεσμα (βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 28ης Απριλίου 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, σκέψη 47· της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 54 και την προπαρατεθείσα απόφαση Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, σκέψη 288). Κατά το δικάζον τμήμα, δεν αποκλείεται τα προς εξέταση πραγματικά περιστατικά να μπορούν κατ' αρχήν να αντιστοιχούν, για παράδειγμα, στον λόγο που αναφέρεται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο β'. Ωστόσο, το γράμμα του άρθρου 15, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του VSS, το οποίο μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 15 της οδηγίας, διαφέρει ως έναν βαθμό από την οδηγία και επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, το δικάζον τμήμα φρονεί ότι καμία από τις δύο αυτές διατάξεις του εσθονικού δικαίου δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Παρά το άμεσο αποτέλεσμα των οδηγιών, τα δικαιώματα ενός προσώπου δεν μπορούν να περιορίζονται ευθέως βάσει μιας οδηγίας.
- 25 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο το γράμμα της όσο και η εν γένει οικονομία και ο σκοπός της ρύθμισης της οποίας αυτή αποτελεί στοιχείο (πρβλ., για παράδειγμα, απόφαση της 2ας Ιουλίου 2020, Stadt Frankfurt am Main, C-18/19, EU:C:2020:511, σκέψη 33).
- 26 Το γράμμα του άρθρου 15, παράγραφος 1, «eelkõige kui» («αδίως όταν») (*in particular, en particulier*) υποδηλώνει ότι πρόκειται για μη εξαντλητική απαρίθμηση που χρησιμεύει μόνον ως βοήθημα για την ερμηνεία της γενικής ρήτρας, ήτοι του κινδύνου για την αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης περί απομάκρυνσης. Υπέρ της άποψης αυτής συνηγορεί επίσης η σύγκριση, για παράδειγμα, με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96), όπου χρησιμοποιείται η λέξη «üksnes» («μόνο») (*only, ne ... que*), γεγονός που δηλώνει ρητά ότι η απαρίθμηση των λόγων κράτησης είναι εξαντλητική (πρβλ. επίσης, για παράδειγμα, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-808/18, EU:C:2020:1029, σκέψη 168). Ο λόγος κράτησης που προβλέπεται στο άρθρο 28, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31), ορίζεται επίσης κατά τρόπο εξαντλητικό (βλ. επίσης προπαρατεθείσα απόφαση Al Chodor κ.λπ., C-528/15). Από την άλλη πλευρά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει επανειλημμένως τονίσει ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2008/115/ΕΚ σχετικά με την κράτηση πρέπει να ερμηνεύονται στενά (βλ., για παράδειγμα, προπαρατεθείσα απόφαση El Dridi, C-61/11 PPU, σκέψη

42· προπαρατεθείσα απόφαση Mahdi, C-146/14 PPU, σκέψη 55· απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, σκέψη 62· προπαρατεθείσα απόφαση Stadt Frankfurt am Main, C-18/19, σκέψη 42). Τούτο θα μπορούσε να αντιταχθεί στην ερμηνεία κατά την οποία η απαρίθμηση δεν πρέπει να εκληφθεί ως εξαντλητική.

27 Ένας από τους σκοπούς της οδηγίας 2008/115/EK είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικής απομάκρυνσης των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αιτιολογική σκέψη 2, άρθρο 1). Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει επίσης επανειλημμένως τονίσει ότι η οδηγία αυτή υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους κανόνες και τις διαδικασίες που αυτή προβλέπει προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική επιστροφή ή απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως σε κράτος μέλος (βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2021, M και [A], C-673/19, σκέψη 31). Από την άλλη πλευρά, σκοπός της οδηγίας 2008/115/EK είναι η διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου (αιτιολογική σκέψη 2, άρθρο 1). Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση της κράτησης ως εφαρμογής αναγκαστικού μέτρου, διότι στερεί από τον ενδιαφερόμενο το δικαίωμά του στην ελευθερία (άρθρο 6 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ουδείς επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του ειμή συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν, εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου στο πλαίσιο μέτρων απελάσεως ή εκδόσεως. Επομένως, σύμφωνα με τη Σύμβαση, επιτρέπεται η κράτηση προσώπου, αυτή καθ' εαυτή, με σκοπό την απομάκρυνση, πλην όμως από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχουν καθοριστεί συγκεκριμένες ποιοτικές απαιτήσεις όσον αφορά τη νομική βάση της κράτησης. Πράγματι, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επίσης τονίσει ότι η νομική βάση για την κράτηση πρέπει να είναι σαφής, προβλέψιμη, προσβάσιμη και να προστατεύει από την αυθαιρέσια (πρβλ. προπαρατεθείσα απόφαση Al Chodor, C-528/15, σκέψεις 40 έως 44). Σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, η απειλή για την αποτελεσματική απομάκρυνση, σε συνδυασμό με την υποχρέωση εφαρμογής λιγότερο περιοριστικών μέτρων και εξέτασης της αναλογικότητας, συνιστά προβλέψιμη νομική βάση για την κράτηση προσώπου που διασφαλίζει επαρκή προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και προστατεύει από την αυθαιρέσια.

28 Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι η οδηγία 2008/115 δεν μπορεί να αποτελέσει έρεισμα για την κράτηση ενός ατόμου για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας (απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, Kadzoev, C-357/09 PPU, σκέψη 70). Ομοίως, στην προαναφερθείσα σύσταση της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2017, υπογραμμίζεται ότι δεν μπορεί να επιβληθεί κράτηση για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης. Με άλλα λόγια, βάσει του άρθρου 15 του VSS και του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115/EK, μοναδικός σκοπός της κράτησης αλλοδαπού μπορεί να είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικής απομάκρυνσής του. Εντούτοις, σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, η κράτηση προσώπου με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής

απομάκρυνσης δεν αποκλείεται όταν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος, ενόσω ο ενδιαφερόμενος κυκλοφορεί ελεύθερος, να διαπράξει, πριν από την απομάκρυνση, νέο αδίκημα, η διερεύνηση και δίωξη του οποίου ενδέχεται να δυσχεράνει σημαντικά την εκτέλεση της αποφάσεως απομάκρυνσης. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επίσης αποφανθεί (αν και στο πλαίσιο της εξέτασης της φυλάκισης που επιβλήθηκε σε υπηκόους τρίτων χωρών για παράνομη είσοδο ή παραμονή) ότι η φυλάκιση μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής και να καθυστερήσει την επιστροφή, στερώντας κατ' αυτόν τον τρόπο από την οδηγία 2008/115/EK την πρακτική αποτελεσματικότητά της (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Affum, C-47/15, σκέψη 63, και απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2015, Skerdjan Celaj, C-290/14, EU:C:2015:640, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 29 Δεδομένου ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύει το δίκαιο της Ένωσης κατά δεσμευτικό τρόπο, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων ερμηνειών που προαναφέρθηκαν, πρέπει να εκδοθεί προδικαστική απόφαση σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115/EK.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΝΩΝ